

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพร้อมและความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 58 คน โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 ภาคการศึกษา คือภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ผู้วิจัยได้รับข้อมูลจากแบบสอบถามครบถ้วน คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการศึกษาได้นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายโดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1	ข้อมูลส่วนบุคคล
ส่วนที่ 2	ความคิดเห็นจากคำถามปลายเปิดของกลุ่มทดลอง
ส่วนที่ 3	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง
ส่วนที่ 4	ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มตัวอย่าง
ส่วนที่ 5	ความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยตัวเองของกลุ่มทดลอง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

นักศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีจำนวน 58 คน เป็นกลุ่มทดลอง 29 คน กลุ่มควบคุม 29 คน มีข้อมูลส่วนบุคคลจากการวิเคราะห์ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ อายุ และเกรดสะสมเฉลี่ย

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ กลุ่มทดลอง (29 คน)		
ชาย	4	13.79
หญิง	25	86.21
กลุ่มควบคุม (29 คน)		
ชาย	-	0
หญิง	29	100
อายุ 18-20 ปี		
	51	87.93
21-40 ปี		
	7	12.07
(range 18-40 ปี, mean =20.28 , mode = 20 , SD= 4.25)		
เกรดสะสมเฉลี่ยตลอด 5 ภาคการศึกษา		
กลุ่มทดลอง (29 คน)		
2.01 – 2.50	7	24.14
2.51 - 3.00	10	34.48
3.01 – 3.50	9	31.03
ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป	3	10.35
(range 2.01- 3.57 , mean = 3.21 ,SD = 3.08)		
กลุ่มควบคุม (29 คน)		
2.01 – 2.50	6	20.69
2.51 - 3.00	15	51.72
3.01 – 3.50	7	24.14
ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป	1	3.45
(range 2.06 – 3.62, mean = 3.28 , SD = 2.97)		

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดเป็นเพศหญิงทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม คิดเป็นร้อยละ 86.21 และร้อยละ 100 ตามลำดับ โดยมีอายุอยู่ระหว่าง 18 – 40 ปี และมีอายุเฉลี่ย 20.28 ปี กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีเกรดสะสมเฉลี่ยตลอด 5 ภาคการศึกษาไม่แตกต่างกันมาก โดยมีค่าเฉลี่ยของเกรดสะสมเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 และ 3.28 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นจากคำถามปลายเปิดของกลุ่มทดลอง

1. ความรู้สึกในครั้งแรก ของการเรียนรู้โดยวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.1 ความรู้สึกก่อนการเรียนรู้

1.1.1 ความรู้สึกด้านบวก

อยากเรียนเพราะว่าเป็นรูปแบบการเรียนแบบใหม่ อยากเจอสิ่งแปลกใหม่ รู้สึกท้าทาย น่าสนใจ น่าจะมีโอกาสได้ค้นคว้าในสิ่งที่อยากรู้มากขึ้น จำนวนผู้เรียนในกลุ่มมีจำนวนน้อยคงได้โอกาสใกล้ชิดอาจารย์ มีโอกาสซักถามมากขึ้น เพิ่มความอยากรู้มากขึ้น น่าจะช่วยให้จำได้นาน คงมีโอกาสดูแลเปลี่ยนความคิดเห็น ไม่น่าเบื่อที่ต้องนั่งฟังการบรรยายตลอด คิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์ ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย และคงได้อะไรมากกว่าการเรียนแบบเดิม เช่น มีโอกาสได้ออกไปดูกรณีศึกษานอกห้องเรียน ได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ฝึกการกล้าแสดงออก

1.1.2 ความรู้สึกด้านลบ

รู้สึกว่ายากและเครียด งานหนัก เพราะต้องค้นคว้าเอง งานที่มีอยู่เดิมก็เยอะอยู่แล้ว กลัวว่าจะไม่มีเวลาไปค้นคว้า คิดว่ายากแน่ๆ ต้องเหนื่อยมากขึ้น กลัวว่าจะไม่สามารถเรียนได้ดี เวลาส่วนตัวจะลดลง คะแนนสอบจะน้อยลง กลัวจะค้นคว้าได้ไม่ดี คิดว่าอาจจะยากเกินกำลังคนที่เราจะทำได้ดี กลัวจะได้ความรู้ไม่เท่ากับการเรียนตามปกติ เพราะตนเองไม่ค่อยกระตือรือร้น รู้สึกกลัวและกังวล เพราะคิดว่ารูปแบบการเรียนใหม่ไม่เคยเรียน ผู้เรียนต้องเอาใจใส่และรับผิดชอบกับงานที่ได้รับมอบหมายกว่าเก่ามาก

1.2 ความรู้สึกหลังการเรียนรู้

1.2.1 ความรู้สึกด้านบวก

การค้นคว้าด้วยตนเองทำให้จำได้ลึกซึ้งชอบการทำงานเป็นกลุ่ม การเข้ากับเพื่อน การมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นในการทำงานเป็นทีม ไม่เครียดอย่างที่คิด มีความเข้าใจเนื้อหาวิชามากขึ้น ตั้งใจเรียนมากขึ้น ไม่หลับ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความเห็นที่หลากหลายดี คิดว่าได้ความรู้ไม่ต่างจากเรียนตามปกติ แต่คิดว่ามีข้อดีคือได้มีความกล้าแสดงความคิดเห็น กล้าถามในสิ่งที่ไม่เข้าใจ รู้

สึกสนุกมากกับการค้นคว้าข้อมูลและการอภิปรายในกลุ่ม แต่เวลาน้อยไป ถ้ามีเวลามากคงจะดี ผู้สอนเปิดโอกาสให้มีการซักถามอภิปรายดี สนุกกับการเรียน มีความรับผิดชอบมากขึ้น รู้จักบริหารเวลา ได้ฝึกประสบการณ์ต่างๆ เช่น การนำเสนอ การทำเอกสารวิชาการ การติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญ การมีน้ำใจ การช่วยเหลือกันเมื่อมีปัญหาการเรียน รู้สึกภูมิใจที่ตนเองทำงานได้สำเร็จ

1.2.2 ความรู้สึกด้านลบ

งานเยอะมาก แบบประเมินต่างๆก็เยอะ น่าเบื่อ ในกลุ่มไม่มีความเป็นกันเอง เรียนแบบปกติ สนุกกว่า ไม่มีการเสแสร้ง (1 คน)

เนื้อหาไม่เหมือนกับกลุ่มที่เรียนตามปกติ ทำข้อสอบไม่ได้ การเรียนไม่ต่างจากเดิมคือมานั่งอ่านให้ฟัง (1 คน)

เวลาน้อย งานเยอะ ครอบคลุมเวลาส่วนตัว รู้สึกเหนื่อย ต้องทำงานเยอะ(ยังมีวิชาอื่นด้วย) ต้องเตรียมตัว ต้องรับผิดชอบหัวข้อที่ไปค้นคว้า ต้องสรุปเนื้อหาจากการอภิปรายด้วย ต้องทำเพิ่ม สะสมงาน เรียนยาก การหาข้อมูลด้วยตนเองมีขอบเขตเนื้อหาไม่ชัดเจน

2.ความรู้สึกเมื่อผ่านการเรียนครั้งหลัง

2.1 ความรู้สึกด้านบวก

มีทัศนคติที่ดีในการเรียน รู้สึกว่าการเรียนแบบนี้ไม่ได้หนักอย่างที่คิดไว้ มีความรับผิดชอบต่องานเพิ่มมากขึ้น ได้ฝึกการทำงานค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะการค้นคว้าตำราเอกสารต่างๆด้วยตนเอง รับผิดชอบต่องานของตนเองที่ได้รับมอบหมาย และของกลุ่มมากขึ้น ทำให้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจได้

ปรับตัวเข้ากับรูปแบบการเรียนการสอนแบบนี้ได้ดีขึ้น ยอมรับการเรียนแบบนี้ได้มากขึ้น โดยเฉพาะการที่ต้องค้นคว้าและจัดทำเอกสารประกอบการเรียนเอง ซึ่งปกติอาจารย์จะจัดทำมาให้ จึงมีความสบายใจกว่าครั้งแรก โดยเฉพาะการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและอาจารย์ ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นได้มากขึ้น เหนื่อยน้อยกว่า รู้สึกว่าโล่งใจมากที่ผ่านมาได้

อาจารย์ดูแลใกล้ชิด เป็นกันเองกับนักศึกษา ทำให้เรียนรู้อย่างเข้าใจจริงๆ ไม่ใช่รู้แบบผิวเผิน

รู้สึกดีกับการเรียนแบบนี้มากขึ้น เนื่องจากได้อะไรที่มากกว่า วิธีการเรียนการสอนทำให้ได้ติดตามและจดจำได้ง่ายกว่า เน้นความเข้าใจและการนำไปใช้มากกว่า ไม่ท่องจำอย่างเดียว มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาหลักที่เป็นสาระสำคัญอย่างแท้จริง และละเอียดมากขึ้น เนื่องจากอาจารย์เป็นกันเองกับนักศึกษา คอยชี้แนะและสรุปให้ฟัง และได้ช่วยในบางประเด็นทำให้เข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น

เนื้อหาที่น่าสนใจมากขึ้น มีการนำเสนอที่หลากหลายมากขึ้น ไม่น่าเบื่อ รู้สึกว่าง่ายกว่าครั้งแรก เรียนรู้ได้เร็วขึ้น เพราะไม่มีทฤษฎีมาก จะเป็นโรคและสถานการณ์ต่างๆมาให้คิดวิเคราะห์ สามารถเห็นถึงความแตกต่างของโรคได้มากขึ้น ยกตัวอย่างกรณีศึกษาให้เห็นชัดเจนขึ้น

บรรยากาศการเรียนดีขึ้น ไม่เครียด เป็นกันเอง มีสีสัน ได้ทำกิจกรรมต่างๆ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และสนุกกับการเรียนมากขึ้น ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้แสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ มีการถาม-ตอบมากขึ้น มีการซักถามข้อสงสัยได้ทันที พูดคุยกันใกล้ชิด มีอิสระ รู้สึกมีความกระตือรือร้น ชอบและพอใจในการเรียนวิชานี้ อยากเรียนและอยากค้นคว้ามากขึ้น มีการเตรียมตัวมากขึ้น เนื่องจากได้ลงมือกระทำและมองเห็นภาพจริง เพิ่มความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น พัฒนาศักยภาพของตนเอง และรู้สึกภูมิใจในตัวเองที่สามารถค้นคว้าด้วยตนเอง ทำเอกสารประกอบการสอนด้วยตนเอง และนำเสนอให้เพื่อนๆเข้าใจได้ มีความอดทน และฟันฝ่าอุปสรรคมาได้

ได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆหลายอย่างเพิ่มเติม ที่ไม่มีในห้องเรียน ดำรงและเอกสารประกอบการเรียน โดยเฉพาะการไปศึกษาดูสถานที่หรือสถานการณ์จริง ทำให้เห็นตัวอย่างจริงๆเข้าใจง่ายกว่าการอ่านหนังสือ เห็นมุมมองและการแสดงความคิดเห็นของคนอื่นในแง่มุมต่างๆมากขึ้น เห็นข้อบกพร่องของตนเองมากขึ้น

มีการพัฒนาทักษะด้านความคิด สติปัญญา มีการวิเคราะห์เนื้อหาพร้อมกันได้ฝึกการนำเสนอ ผลงานวิชาการ และอภิปรายในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่มากขึ้น เปิดโอกาสให้ใช้ความคิด ฝึกการคิด การเชื่อมโยงปัญหาต่างๆ มีความสนุกและเห็นแนวคิดที่หลากหลาย ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลกัน ใช้เวลาได้เหมาะสม และรวดเร็วครั้งแรก

สามารถจับทิศทางหรือรูปแบบการเรียนการสอนแบบนี้ได้ดีขึ้น และทำงานได้คล่องตัวขึ้น มีการเตรียมตัวที่ดีขึ้น จัดทำเอกสารประกอบการสอนได้ดีขึ้น รูปแบบและเนื้อหาการอภิปรายก็ตรงประเด็นมากขึ้น ไม่ออกนอกเรื่อง จับประเด็นสำคัญๆได้มากกว่า ทำให้จำได้ง่ายขึ้น เข้าใจมากขึ้น รู้วิธีค้นหาและมีการใช้แหล่งข้อมูลต่างๆที่ใหม่และมีความหลากหลายมากขึ้น เช่น internet ได้เรียนรู้การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆเพื่อการนำเสนองานวิชาการ

เปิดโลกทัศน์กว้างขึ้น คิดวิเคราะห์ปัญหาเป็น จากการค้นหาคำความรู้ด้วยตนเอง เห็นแนวทางและได้ใช้ความคิดในเชิงวิเคราะห์ สถานการณ์และทำความเข้าใจก่อนที่จะพูดในกลุ่ม มีคำถามแปลกๆใหม่ๆมาให้คิดเสมอ ทำให้มองปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้หลากหลายยิ่งขึ้น บริหารเวลาและแบ่งเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆได้ดี มีประสิทธิภาพมากขึ้น เรียนรู้ในการวางแผนและจัดตาราง

การทำงานให้กับตนเองใหม่ งานเสร็จเร็วขึ้น โดยเฉพาะการนำเสนอทางวิชาการและการนัดหมายการทำงานนอกเวลา

มีจุดยืนเป็นของตนเองมากขึ้น ตัวนักศึกษาเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนจริงๆ ได้ฝึกการทำงานและเรียนรู้ด้วยตนเอง เห็นข้อบกพร่องของตนเอง ได้เรียนรู้ในกลุ่มเพื่อน ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นเรียนรู้ว่าเนื้อหาวิชาแต่ละเรื่องยังมีอีกมากที่จะต้องศึกษา เพราะมีการนำเสนอเนื้อหาที่ละเอียดและหลากหลาย อาจารย์นำเนื้อหาใหม่มาให้เรียน รู้สึกว่าเรียนรู้ได้มากกว่าเพื่อนในกลุ่มปกติทำให้เกิดความน่าสนใจ น่าติดตามเรื่องราว

มีความสามัคคี เรียนรู้ในการสร้างสัมพันธ์ภาพ ได้เพื่อนใหม่และผูกพันกับเพื่อนในกลุ่มมากขึ้น มีการทำงานเป็นทีม มีน้ำใจช่วยเหลือกัน และสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เรียนด้วยกันและอาจารย์ดีขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างดี ปรับใช้ในการวางแผนชีวิตของตนเองได้ ฝึกความอดทน ฝึกการพูด การกล้าแสดงออก การกล้าแสดงความคิดเห็น ทำให้มีความเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น

2.2 ความรู้สึกด้านลบ

ไม่ค่อยมีความแตกต่างจากครั้งแรก เพราะเริ่มเป็นแบบบรรยายให้ฟังเหมือนเดิม รู้สึกเหมือนการเรียนปกติในชั้นเรียน เบื่อที่จะนั่งฟัง และงานมากเหมือนเดิม โดยเฉพาะงานเขียนเอกสาร ซึ่งต้องค้นคว้า รวบรวมข้อมูลมาก ยังคงนัดเรียนนอกเวลา ซึ่งใช้เวลามากและไม่เหมาะสม บางคนไม่มีเวลา ไม่สามารถเข้าร่วมได้ ทำให้ขาดเรียน สมาชิกในกลุ่มลดลง การออกไปศึกษานอกสถานที่น้อยเกินไป

บางครั้งน่าเบื่อ เพราะเหมือนเรียนแบบปกติ ต่างกันตรงที่ใช้เวลาในการเรียนและทำเอกสารมากกว่า และนำเสนอเนื้อหามากขึ้น เพิ่มความเครียดให้มากขึ้น อาจเนื่องจากการสะสมจากการเรียนในครั้งแรก

ประเมินผลเร็ว สอบเร็ว จึงดูเหมือนมีเวลาน้อย เข้ากลุ่มน้อย แต่เนื้อหามาก ต้องเร่งสอนเนื้อหาให้จบเร็ว เบื่อที่จะอภิปรายในกลุ่ม เพราะตนเองไม่ได้เตรียมความพร้อมก่อนเข้ากลุ่ม รู้สึกว่าต้องไปนั่งฟังอย่างเดียว รู้สึกผิดหวังกับการเรียนแบบนี้มาก เพราะได้ค้นพบว่าสาระสำคัญของ การเรียนการสอนแบบนี้คลาดเคลื่อนไป คือไปเน้นงานเขียนและการแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้คะแนน จะได้รับความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเฉพาะส่วนที่ตนเองรับผิดชอบเท่านั้น ส่วนของคนอื่นที่นำเสนอก็จะจำไม่ค่อยได้ คิดว่าถ้ามีแค่เอกสารแล้วพยายามตั้งใจทำความเข้าใจโดยไม่มีการสอนก็สามารถทำได้

เนื้อหาวิชายากกว่าครั้งแรก บางเรื่องยากเกินไป และไม่ค่อยน่าสนใจ เนื้อหามากและกว้าง จับประเด็นและสรุปไม่ค่อยได้ เข้าใจยากกับเนื้อหาในบางเรื่อง ต้องใช้ความจำและสมาธิมาก ทำให้รู้สึกว่าคุณไม่มีความรู้ครบถ้วน

ความกระตือรือร้นเริ่มหมดไป บางครั้งรู้สึกเบื่อกับที่ต้องมานั่งอภิปรายกลุ่มกันนานๆ เพื่อหน่วยที่จะค้นคว้า ไม่ค่อยตั้งใจเรียนและค้นคว้า เนื่องจากไม่ได้ความรู้จากกลุ่มเท่าที่ควร (2 คน)

เนื้อหาในการอภิปรายในกลุ่มและงานมาก แต่เวลาน้อย รู้สึกเหมือนเป็นการอัดเนื้อหา ทำให้ความสนใจลดลง ถ้าเทียบกับเวลาเรียนตามปกติ โดยเฉพาะเอกสารประกอบการนำเสนอ แบบประเมินต่างๆ ทำให้มีการอภิปรายนอกเวลา การกำหนดเวลาและนัดหมายเวลาไม่เหมาะสม โดยเฉพาะการนัดเรียนนอกเวลา

การค้นคว้าเนื้อหาต่างๆ ที่ตนรับผิดชอบ ยังสับสนและจัดการกับขอบเขตเนื้อหาไม่ได้ เพราะขอบเขตเนื้อหาแต่ละเรื่องกว้าง มีความแตกต่างจากโรคฝ่ายกายมาก อาจค้นคว้า รวบรวมและนำเสนอความรู้ไม่ครอบคลุม หรือไม่ค่อยตรงประเด็น หรือไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการเรียน ทำให้งานด้านการนำเสนอในกลุ่มออกมาไม่ดี

เวลาเรียนมีน้อย ทำให้เรียนไม่ทัน การทำความเข้าใจเนื้อหาจำเป็นต้องใช้เวลามาก แต่ถึงเวลาอื่น (เช่น เวลาของวิชาอื่น ward การสอบ เวลาส่วนตัว) มาเรียนนอกเวลา

ต้องใช้เวลามากในการค้นคว้าข้อมูล ไม่มีเวลาไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เนื้อหาที่แบ่งให้นักศึกษารับผิดชอบมีมาก

การนัดนอกเวลา ทำให้บางคนเข้าร่วมไม่ได้ เนื่องจากเวลาของแต่ละคนไม่ตรงกัน (ติดชั้น ward ติดสอบ)

การนำเสนอในกลุ่มย่อยค่อนข้างช้า บางคนอาจยังไม่พร้อมในเรื่องของเอกสารหรือการนำเสนอ มีเวลาน้อยที่จะแสดงความคิดเห็น

รู้สึกเหนื่อย อ่อนเพลีย และล้ามาก สมองรับไม่ไหว เนื่องจากการเรียนมาก งานเยอะ นัดนอกเวลา แล้วยังต้องค้นหาข้อมูล จัดหา และมีการนำเสนอในกลุ่มอีก มีเอกสารมาก และยังมีงานด้านแฟ้มสะสมงาน (Port folio) ซึ่งไม่ใช่การเรียนอย่างเดียว ขณะที่ต้องเรียนและฝึกบนหอผู้ป่วยด้วย

เกิดการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มเรียนปกติกับกลุ่มเรียนแบบ SDL กลัวว่าเอกสารหรือเนื้อหาที่เพื่อนในกลุ่มหรือตนเองค้นคว้ามา จะไม่ครอบคลุม บางครั้งเนื้อหาในเอกสารที่ค้นคว้ามายังไม่ชัดเจน หรือไม่ชัดเจน บางส่วนขาดหายไป เนื่องจากขอบเขตเนื้อหาไม่ชัดเจน ทำให้ไม่ครอบคลุม ไม่ตรงกับข้อสอบ ทำให้บางครั้งรู้สึกว่ามีความรู้ไม่เท่ากลุ่มที่เรียนปกติ ทำข้อสอบไม่ได้ นักศึกษาต้องค้นคว้าหาเองหมด หามากขึ้นกว่ากลุ่มปกติมาก

บางเรื่องบางหัวข้ออาจารย์อาจไม่เน้นย้ำ แต่บางเรื่องเน้นย้ำมากเกินไป

การเตรียมตัวของผู้เรียนบางครั้งไม่พร้อม ทั้งผู้นำเสนอและสมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ ทำให้ไม่ได้อะไรในกลุ่ม นอกจากการอ่านในเอกสารให้กันฟัง เนื่องจากต้องใช้เวลาในการจัดเตรียมเนื้อหา เอกสารประกอบการนำเสนอ และการจัดทำสื่อเพื่อการนำเสนอในกลุ่ม ทำให้ไม่ได้แจกเอกสารประกอบการนำเสนอล่วงหน้าให้สมาชิกอ่านล่วงหน้าเพื่อการอภิปรายในกลุ่ม

การแสดงความคิดเห็นในกลุ่มมีน้อยลง ขาดการกระตือรือร้น ไม่ค่อยมีการแลกเปลี่ยนกันมากนัก รู้สึกว่าสมาชิกไม่พร้อม

ไม่สนุกกับการเรียน รูปแบบการจัดการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ (1 คน)

แหล่งค้นคว้ามีน้อย ไม่มีเอกสารประกอบการสอนเหมือนเรียนในห้องเรียน เพราะเอกสารประกอบการสอนจะมีจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ และขอบเขตที่ชัดเจนกว่า

อาจารย์มีเวลาว่างให้นักศึกษาพบน้อย

รู้สึกว่าการไม่แสดงความคิดเห็นหรือถามในกลุ่มจะถูกมองว่าไม่สนใจ ไม่รู้ ทั้งๆที่ติดตามการอภิปรายและเข้าใจดี

3. สิ่งที่นักศึกษาคิดว่าตนเองควรปรับปรุงหรือศึกษาเพิ่มเติม

จัดแผนการทำงานให้ดี จัดแบ่งเวลาในการเรียนวิชานี้และวิชาอื่นให้ดีขึ้น ควรมีความรับผิดชอบ ตั้งใจ และกระตือรือร้นมากกว่านี้ โดยเฉพาะการประชุมกลุ่ม ควรค้นคว้าเอกสารตำราเพิ่มเติม ขอคำแนะนำจากอาจารย์ให้มากขึ้น อ่านทบทวนเนื้อหา เตรียมความรู้ ก่อนเข้าอภิปรายกลุ่ม ปรับแก้เนื้อหาตามที่อาจารย์ให้ข้อเสนอแนะ

ควรตรงเวลาในการประชุมกลุ่ม และส่งงาน และควรหาเวลาทบทวนเอกสารที่เรียนไปแต่ละครั้ง รวมทั้งควรปรับปรุงในเรื่องของการนำเสนอ เนื้อหาท่วงทีในการพูด มีการนำเสนอที่หลากหลายไม่จำเจ และการควบคุมอารมณ์ในกลุ่ม

การทำงานควรเป็นงานกลุ่มมากกว่างานเดี่ยว เช่น ช่วยกันคิด ช่วยกันเตรียมเนื้อหาในหัวข้อที่อาจารย์มอบหมายให้ และควรจัดขอบเขตเนื้อหาให้ชัดเจนและทำความเข้าใจให้มากขึ้น เนื้อหาที่จะนำเสนอในกลุ่ม หรือการจัดทำเป็นเอกสารประกอบการนำเสนอ ควรทำให้ครอบคลุมเนื้อหา ทำความเข้าใจให้ถ่องแท้และพร้อมให้มากกว่านี้

4. สิ่งที่ต้องการให้อาจารย์ผู้สอนปรับปรุงในเรื่องการจัดการเรียนการสอน

การนำเสนอเนื้อหาวิชาการในกลุ่ม ควรตรงเวลา ไม่ควรเกินเวลามากเกินไป ควรจัดเวลาให้เหมาะสม จะทำให้ไม่เรียนนอกเวลามากเกินไป และการนำเสนอในกลุ่มใหญ่ควรจัดให้มีวันละ

1 กลุ่มเท่านั้น และไม่ควรให้นักศึกษานำเอกสารประกอบการเรียนมาอ่านให้ฟัง ควรมีการอภิปรายมากกว่า

อาจารย์ควรมีเอกสารประกอบการสอน หรือเอกสารอื่นเพิ่มเติมจากเอกสารของนักศึกษา และให้มีกรณีตัวอย่างประกอบมากขึ้น และมีสื่อต่างๆ เช่น VCD แจกให้นักศึกษาหรือให้ยืมด้วย

ควรมีขอบเขตเนื้อหาหรือกรอบแนวคิดที่ชัดเจนให้นักศึกษาไปค้นหาเนื้อหาตามที่กำหนด เพื่อเนื้อหาจะได้ครอบคลุม และควรปรับเนื้อหาให้ลดลง ให้เหมาะสมกับเวลา หรือเพิ่มเวลาเรียน

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนควรให้เป็น SDLจริงๆ เช่น การดูงานและการได้มีประสบการณ์จริงควรมีมากกว่านี้ และการเข้ากลุ่มควรลดลงบ้าง แล้วให้ไปศึกษาเองมากขึ้น

แหล่งข้อมูล เช่น website บางครั้งเข้าไม่ได้

ควรลดเอกสารการประเมิน และแบบวัดต่างๆ ให้น้อยลง

ควรเพิ่มจำนวนนักศึกษาเพื่อลดเนื้อหาที่ได้รับผิดชอบให้น้อยลง

ส่วนที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกระบวนการพยาบาลจิตเวช 1 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

	กลุ่มทดลอง (n=29)			กลุ่มควบคุม (n=29)			Independent t-test
	min	max	Mean $\pm$	min	max	Mean $\pm$	
			SD.			SD.	
ผลสัมฤทธิ์ทาง	51.33	82.68	71.99 $\pm$	51.32	82.65	71.94 $\pm$	0.000
การเรียนรู้กระบวนการ			6.27			6.23	
การพยาบาลจิตเวช 1							

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกระบวนการพยาบาลจิตเวช 1 ของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง และนักศึกษาในกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

ส่วนที่ 4 ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม ทั้งหลังเรียนและก่อนเรียน

ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน (29 คน)	ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความ พร้อม
1. การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้		
หลังเรียน	4.32 (.35)	ระดับสูง
ก่อนเรียน	4.14 (.41)	ระดับสูง
2. ทัศนคติในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ		
หลังเรียน	3.95 (.41)	ระดับสูง
ก่อนเรียน	3.82 (.34)	ระดับสูง
3. การริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้		
หลังเรียน	3.57 (.42)	ระดับสูง
ก่อนเรียน	3.57 (.33)	ระดับสูง
4. ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน		
หลังเรียน	4.23 (.41)	ระดับสูง
ก่อนเรียน	4.05 (.43)	ระดับสูง
5. ความรักในการเรียน		
หลังเรียน	4.17 (.35)	ระดับสูง
ก่อนเรียน	4.07 (.32)	ระดับสูง
6. ความคิดสร้างสรรค์		
หลังเรียน	3.73 (.34)	ระดับสูง
ก่อนเรียน	3.63 (.35)	ระดับสูง
7. การมองอนาคตในแง่ดี		
หลังเรียน	4.06 (.43)	ระดับสูง
ก่อนเรียน	3.99 (.43)	ระดับสูง
8. ความสามารถในการใช้ทักษะพื้นฐานทางการศึกษา และทักษะการแก้ปัญหา		
หลังเรียน	3.96 (.43)	ระดับสูง
ก่อนเรียน	3.86 (.34)	ระดับสูง
ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยภาพรวม		
หลังเรียน	4.03 (.33)	ระดับสูง
ก่อนเรียน	3.93 (.31)	ระดับสูง

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มทดลองก่อนเรียนทั้ง 8 ด้านคือ 1) ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ 2) ด้านอัตมโนทัศน์ในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ 3) ด้านการริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ 4) ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน 5) ด้านความรักในการเรียน 6) ด้านความคิดสร้างสรรค์ 7) ด้านการมองอนาคตในแง่ดี 8) ด้านความสามารถในการใช้ทักษะ การศึกษาหาความรู้ และทักษะการแก้ปัญหา อยู่ในระดับสูง และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง

สำหรับค่าคะแนนเฉลี่ยของความพร้อมภายหลังเรียนของกลุ่มทดลองทุกด้านพบว่ามีความคะแนนเฉลี่ยมากกว่าก่อนเรียนเกือบทุกด้านยกเว้นด้านการริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากัน แต่มีระดับความพร้อมของทุกด้านอยู่ในระดับสูง รวมทั้งความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยภาพรวมก็อยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มควบคุมหลังเรียน จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม

ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน (29 คน)	ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพร้อม
1. การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้	4.04 (.38)	สูง
2. อัดมโนทัศน์ในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ	3.48 (.35)	ปานกลาง
3. การริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้	3.20 (.34)	ปานกลาง
4. ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน	3.98 (.32)	สูง
5. ความรักในการเรียน	3.90 (.38)	สูง
6. ความคิดสร้างสรรค์	3.43 (.41)	ปานกลาง
7. การมองอนาคตในแง่ดี	3.59 (.38)	สูง
8. ความสามารถในการใช้ทักษะพื้นฐานทางการศึกษาและทักษะการแก้ปัญหา	3.57 (.36)	สูง
ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยภาพรวม	3.69 (.31)	สูง

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มควบคุมหลังเรียน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ 2) ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน 3) ด้านความรักในการเรียน 4) ด้านการมองอนาคตในแง่ดี 5) ด้านความสามารถในการใช้ทักษะพื้นฐานทางการศึกษาและทักษะการแก้ปัญหา อยู่ในระดับสูง ส่วนค่าคะแนนเฉลี่ยของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองอีก 3 ด้านคือ 1) ด้านอัดมโนทัศน์ในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ 2) ด้านการริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ 3) ด้านความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับปานกลาง โดยคะแนนเฉลี่ยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	กลุ่มทดลอง (n=29)		กลุ่มควบคุม (n=29)		Independent t-test
	mean	SD	mean	SD	
1. การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้	4.32	.35	4.04	.38	-2.924 *
2. อัตมโนทัศน์ในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ	3.95	.41	3.48	.35	-4.770 *
3. การริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้	3.56	.42	3.20	.34	-3.616 *
4. ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน	4.23	.41	3.98	.32	-2.594 ****
5. ความรักในการเรียน	4.17	.35	3.90	.38	-2.801 ***
6. ความคิดสร้างสรรค์	3.73	.34	3.43	.41	-3.104 ***
7. การมองอนาคตในแง่ดี	4.06	.43	3.59	.38	-4.444 *
8. ความสามารถในการใช้ทักษะพื้นฐานทางการศึกษา และทักษะการแก้ปัญหา	3.96	.43	3.57	.36	-3.761 *
ความพร้อมโดยภาพรวม	4.03	.33	3.69	.31	-4.019 *

* $p < .001$ ** $p < .005$ *** $p < .01$ **** $p < .05$

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มทดลองโดยรวมและความพร้อมรายด้านทุกด้านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน (n = 29)

ความพร้อมในการเรียนรู้ ด้วยตนเอง	ก่อนเรียน		หลังเรียน		Paired t-test
	mean	SD	mean	SD	
1. การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้	4.14	.41	4.32	.35	- 2.353 *
2. อัตมโนทัศน์ในการเป็นผู้ เรียนที่มีประสิทธิภาพ	3.82	.34	3.95	.41	- 1.643
3. การริเริ่มและอิสระในการ เรียนรู้	3.56	.33	3.57	.42	.064
4. ความรับผิดชอบต่อการ เรียนรู้ของตน	4.05	.43	4.23	.41	- 2.005 *
5. ความรักในการเรียน	4.07	.32	4.17	.35	-1.264
6. ความคิดสร้างสรรค์	3.63	.35	3.73	.34	-1.166
7. การมองอนาคตในแง่ดี	3.99	.43	4.06	.43	- .690
8. ความสามารถในการใช้ ทักษะพื้นฐานทางการศึกษา และทักษะการแก้ปัญหา	3.86	.34	3.96	.43	-1.268
ความพร้อมโดยภาพรวม	3.93	.31	4.03	.33	-1.577

* p < .05

จากตารางที่ 6 พบว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนและหลังการเรียนโดยภาพรวม และอีก 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน มีเพียง 2 ด้าน คือด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ และด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนที่คะแนนเฉลี่ยของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

ส่วนที่ 5 ความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มทดลอง

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มทดลอง จำแนกตามรายด้านและโดยรวม

ความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	ระดับความพึงพอใจ
1. ความสำเร็จ	3.49 (.45)	ปานกลาง
2. การได้รับการยอมรับ	3.42 (.46)	ปานกลาง
3. ความรับผิดชอบ	3.64 (.56)	สูง
4. ลักษณะงาน	3.73 (.50)	สูง
5. โอกาสก้าวหน้า	3.87 (.57)	สูง
6. ด้านสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียน	4.17 (.55)	สูง
ความพึงพอใจโดยภาพรวม	3.71 (.42)	สูง

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่าค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มทดลองด้านความสำเร็จ และด้านการได้รับการยอมรับอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจโดยภาพรวมและรายด้านได้แก่ด้านความรับผิดชอบ ลักษณะงาน โอกาสก้าวหน้าและด้านสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนอยู่ระดับสูง

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพร้อมและความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยตัวเองของนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานของการวิจัยดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 2) แสดงว่าการจัดการเรียนการสอนแบบส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตัวเอง และการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ ไม่ทำให้เกิดความแตกต่างด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน และไม่สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา ดังการศึกษาของโกลด์แมน (Goldman, 1978) ที่พบว่านักเรียนที่เรียนแบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตัวเอง โดยให้มีการใช้สัญญาหรือข้อผูกพันทางการเรียน จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ แต่การศึกษาดังกล่าวก็เป็นการศึกษาที่ผ่านมาเป็นเวลา 27 ปีแล้ว ผลการศึกษารุ่นนี้คล้ายกับผลของการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ (systematic review) และ วิเคราะห์เมตา (meta-analysis) ของอัลเบเนส และ มิทเชลล์ (Albanese & Mitchell, 1993) เกี่ยวกับผลของการจัดการเรียนการสอนแบบยึดปัญหาเป็นฐาน (problem based learning : PBL) ซึ่งเป็นลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตัวเอง พบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านคะแนนสอบวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานน้อย เช่นเดียวกับการศึกษาของคอลลิเวอร์ (Colliver, 2000) ซึ่งทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับผลของหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนแบบยึดปัญหาเป็นศูนย์กลาง สรุปว่าไม่มีการศึกษาใดที่มีข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ที่พิสูจน์ได้ว่าการเรียนการสอนดังกล่าวซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ช่วยให้เกิดความรู้และนำความรู้สู่การปฏิบัติทางคลินิกได้มากกว่าการสอนตามปกติหรือแบบเดิม (conventional instruction) อย่างไรก็ตามทั้งการศึกษาของอัลเบเนส และ มิทเชลล์ กับ การศึกษาของคอลลิเวอร์ก็กล่าวถึงข้อดีของการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวว่าผู้เรียนรู้สึกอบอุ่นและมีความสุขในการเรียน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ก็ได้ผลคล้ายกันคือผู้เรียนบอกว่ามีทัศนคติที่ดีในการเรียน อบอุ่น อาจารย์ดูแลใกล้ชิดและเป็นกันเองกับนักศึกษา บรรยากาศในการเรียนดี มีน้ำใจช่วยเหลือกัน รวมทั้งทำให้มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันทั้งผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับอาจารย์ผู้สอน (ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดด้านความรู้สึต่อการเรียน)

ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

ผลการวิจัยพบว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตัวเองหลังเรียนของกลุ่มทดลองทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 5) อภิปรายได้ว่าโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนแบบส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้นกว่าการเรียนตามปกติ ดังการศึกษาของวิลเลียม (Williams, 2004) ซึ่งศึกษาความพร้อมในการเรียนการสอนแบบเรียนรู้ด้วยตัวเอง ในนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 โดยจัดการเรียนการสอนแบบ PBL ซึ่งต้องอาศัยการเรียนรู้ด้วยตนเอง นักศึกษาให้ข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อย (focus group) ว่าพวกเขามีการค้นคว้าข้อมูลในห้องสมุดมากกว่าเดิม มีโอกาสได้ซักถามและเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อน มีการช่วยเหลือกัน และช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้ดีขึ้น มีความใส่ใจในการเรียนและมีความรับผิดชอบมากกว่าเดิม และนักศึกษายังบอกว่าดีกว่านั่งฟังการบรรยายในห้องเรียนอย่างเดียว สอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่วิเคราะห์ความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้เรียนจากคำถามปลายเปิด พบว่า ผู้เรียนรู้สึกสนุกกับการเรียน ไม่เครียด ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รู้สึกสนุกกับการค้นคว้าข้อมูลและอภิปรายในกลุ่ม มีสัมพันธภาพกับเพื่อนและผู้สอนดีกว่าการเรียนแบบเดิม รวมทั้งมีทัศนคติที่ดีในการเรียน

ผลการวิจัยพบว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยรวมหลังเรียนของทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองอยู่ในระดับสูง อภิปรายได้ว่าการที่ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับสูงทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ซึ่งถือว่าเป็นผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว (adult learner) มีประสบการณ์ในการเรียนมานาน มีความรักในการเรียน มีความสามารถและมีทักษะการศึกษาหาความรู้ และการแก้ปัญหา ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง เพราะปัจจัยด้านอายุ และระดับการศึกษา มีผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ดังการศึกษาของแม็คคาร์ธี (MacCarthy, อ้างใน อังคณาพร สอนง่าย และคณะ, 2543) ที่ศึกษาการเรียนรู้ด้วยตัวเองและเจตคติของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์ พบว่านักศึกษากลุ่มที่มีอายุมากมีระดับการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่านักศึกษากลุ่มที่มีอายุน้อย และการมีระดับการศึกษาสูงจะช่วยให้รู้จักคิดวิเคราะห์และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เสมอ (รัตนา ลือวานิช, อ้างใน นฤมล เกื่อนมา, 2539) นอกจากนี้เมื่อผู้เรียนอยู่ในชั้นปีที่สูงขึ้นมีวุฒิภาวะมากขึ้นก็ย่อมจะมีการปรับตัว เรียนรู้ และแสวงหาวิธีปฏิบัติเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองได้ดีขึ้น (จินตนา ยูนิพันธุ์, 2527) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเบฟเวอลี่ (Beverly, cited in Box, 1983) พบว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนมัธยม นักศึกษาวิทยาลัย และนักศึกษาพยาบาลปริญญาตรี มีคะแนนรวมของความพร้อมมากขึ้นคือ 216.8, 222.6 และ 225.2 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ตนเองของกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนความพร้อมรายด้านเฉพาะด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ และ ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน เท่านั้นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (ตารางที่ 6) อภิปรายได้ว่าการวิจัยครั้งนี้เป็นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยให้นักศึกษาสมัครใจเข้าร่วมวิจัยเอง จึงมีแนวโน้มที่จะมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตัวเองสูงอยู่แล้ว โดยมีความตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนการสอนดังกล่าว จะเห็นได้จากการวิเคราะห์ความรู้สึกและความคิดเห็น จากคำถามปลายเปิดพบว่ากลุ่มทดลองอยากเรียนเพราะคิดว่าเป็นรูปแบบการเรียนแบบใหม่ อยากเจอสิ่งแปลกใหม่ รู้สึกท้าทาย น่าสนใจ มีโอกาสได้ค้นคว้าในสิ่งที่อยากรู้มากขึ้น จะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยให้ง่ายได้นาน ได้ฝึกการกล้าแสดงออก น่าจะได้อะไรมากกว่าการเรียนแบบเดิม และคิดว่าเป็นประโยชน์

ความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มทดลองหลังเรียน โดยรวม และรายด้าน 5 ด้าน คือด้านความรับผิดชอบ ลักษณะของงาน โอกาสก้าวหน้า และสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียน อยู่ในระดับสูง ส่วนด้านความสำเร็จ และด้านการได้รับการยอมรับอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 7) แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยวิธีดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากข้อมูลของคำถามปลายเปิดที่ถามเกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดเห็นในการเรียนรู้ด้วยวิธีดังกล่าวเมื่อผ่านการเรียนมาครึ่งหลังของการเรียนว่ามีทัศนคติที่ดีในการเรียน รู้สึกว่าไม่ได้หนักอย่างที่คิด มีอิสระ มีความกระตือรือร้น ชอบและพอใจในการเรียนรู้ด้วยวิธีดังกล่าว อยากเรียนและอยากค้นคว้ามากขึ้น เนื่องจากได้ลงมือกระทำและมองเห็นภาพจริง ได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆหลายอย่างเพิ่มเติมจากที่ไม่มีในห้องเรียนหรือในตำราและเอกสารประกอบการเรียน โดยเฉพาะการไปศึกษาดูสถานที่หรือสถานการณ์จริง ทำให้เห็นตัวอย่างจริงๆเข้าใจง่ายกว่าการอ่านหนังสือ เห็นมุมมองและการแสดงความคิดเห็นของคนอื่นในแง่มุมต่างๆมากขึ้น เห็นข้อบกพร่องของตนเองมากขึ้น เพิ่มความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น พัฒนาศักยภาพของตนเอง และรู้สึกภูมิใจในตัวเองที่สามารถค้นคว้าด้วยตนเองสามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือปรับใช้ในการวางแผนชีวิตของตนเองได้ ได้ฝึกความอดทน ฝึกการพูด การกล้าแสดงออก การกล้าแสดงความคิดเห็น ทำให้มีความเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น เหมือนกับคำกล่าวของ แคนดี้ และ ฟรอสต์ (Candy, & Frost, cited in Williams,2004) ว่าการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตัวเองช่วยให้ผู้เรียน พึงพอใจในการเรียน มีอิสระ มีความรับผิดชอบ เพิ่มความมั่นใจในตัวเอง รู้จักการค้นคว้า การขอความช่วยเหลือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกิดความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ เปิดกว้างในการรับสิ่งใหม่ ๆ

และมีแรงจูงใจในการเรียนหรือศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่อง (motivated to continue to learn) ทั้งนี้อธิบายได้ว่าการที่ นักศึกษามีความถึงพอใจโดยรวมในการเรียนด้วยวิธีดังกล่าวอยู่ในระดับสูง เป็นเพราะเป็นวิธีการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง และชี้แนะตัวเองได้มากขึ้น โดยอาจกล่าวได้ว่าการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาตนเอง อันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทั้งหลาย (สุรกุล เจนอบรม,2532)